

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Besze Katalin ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Tolna Megyei Kormányhivatal (7100 Szekszárd, Szent István tér 11.), jogelőd ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézet, 7400 Kaposvár, Fodor tér 1.) alperes ellen tanulmányi szerződésből eredő követelés alóli mentesítés iránt a Szekszárdi Munkaügyi Bíróságon 3.M.28/2010. szám alatt megindított és a Tolna Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 10.Mf.20.026/2010/4. számú ítéletével elbírált perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Tolna Megyei Bíróság 10.Mf.20.026/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperes részére 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A megállapított tényállás szerint a felperes 2000. szeptember 1-jén létesített az alperes jogelődjével közszolgálati jogviszonyt, előbb városi vezető ápoló, majd az alperes tamási intézetében kistérségi vezető ápolóként dolgozott. A munkakör betöltéséhez előírt felsőfokú diplomás ápoló szakképesítés helyett a felperes egészségügyi szakközépiskolai végzettséggel rendelkezett. Az alperes jogelődje és felperes 2004. szeptember 15-én tanulmányi szerződést kötöttek, amelyben a felperes vállalta, hogy 2004. szeptemberében megkezdje a tanulmányait a Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Kar Kaposvári Képzési Központ diplomás ápoló szakán. Az alperes szeptember 15-én kelt levelében tájékoztatta a felperest, hogy az általa ellátott munkakör betöltésének jogszabályi feltétele a tanulmányi szerződésben meghatározott szakképesítés megszerzése. A szerződés értelmében a tanulmányok befejezése 2008. évben volt esedékes, a vállalt kötelezettségének teljesítését a felperes azonban több, mint egy év múlva sem

igazolta, ezért az alperes levelében felszólította annak pótlására. Válaszlevelében a felperes bejelentette, hogy a tanulmányait 2008. júniusában befejezte, a diplomamunkáját megvédte, és a gyakorlati vizsgát is letette, az elméleti záróvizsga letételére irányuló kísérletei azonban sikertelennek bizonyultak, de ezekre a vizsgákra ismételten bejelentkezett, azok letételének várható időpontja 2009. október vége. Erre tekintettel az alperes a diplomás ápoló oklevél bemutatásának végső határidejét 2009. október végében határozta meg. A felperes a 2009. november 9-én kelt levelében bejelentette, hogy a záróvizsgálója ezúttal sem sikerült és az alperes további támogatását kérte. Ilyen előzmények után az alperes 2009. december 10-én fizetési felszólítást adott ki a felperes részére, amelyben a tanulmányi szerződés alapján folyósított támogatás visszakövetelése címén 1.444.457 forint és annak 2009. július 1-jétől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére szólította fel. Intézkedését a tanulmányi szerződés 1-3., valamint 12. és 13. pontjaiban foglaltak megszegésével indokolta, mivel a felperes a szerződésben vállalt kötelezettségének felróható okból nem tett eleget.

A felperes keresetében a fizetési felszólítás hatályon kívül helyezését, az alperesnek új elszámoló lap kiadására való kötelezését és a költségeiben való marasztalását kérte. Előadta, hogy az alperes a közszolgálati jogviszonyát az Mt. 10. § (2) bekezdése alapján felszámolta, amellyel elismerte, hogy a közszolgálati jogviszony érvénytelensége nem neki felróható okból következett be. Vitatta, hogy a tanulmányi szerződés alperes által megjelölt pontjait megszegte, hiszen a tanulmányait 2008. május 5-én sikeresen befejezte, az iskola által az abszolutóriumról kiállított igazolást az alperes részére benyújtotta, diplomás ápoló képzettség megszerzését pedig a tanulmányi szerződés nem írta elő. Sérelmezte, hogy az elszámoló lapján a fizetési felszólításban megjelölt összeget az alperes végrehajtható tartozásként tüntette fel.

Az alperes az elszámoló lap szabálytalan kitöltését elismerte, és új elszámoló lapot adott ki a felperes részére, egyebekben a kereset elutasítását kérte.

A Szekszárdi Munkaügyi Bíróság a 3.M.28/2010/10. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította.

A bizonyítási eljárás adatai alapján a munkaügyi bíróság alaposnak találta azt az alperesi érvelést, hogy a felperessel a tanulmányi szerződést az Mt. 110. § (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban szakember szükségletének biztosítása érdekében kötötte, és ennek megfelelően vállalta, hogy a felperest a tanulmányok sikeres befejezése után a képesítésének megfelelő munkakörben tovább foglalkoztatja. Az alperes a felperes részére a diploma

bemutatására haladékot adott, azonban az eredménytelenül telt el, ezért a felperes az Mt. 113. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a ténylegesen nyújtott támogatás összegét visszafizetni tartozik.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Tolna Megyei Bíróság a 10.Mf.20.026/2010/4. számú ítéletében a munkaügyi bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) és a Pp. 254. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával helyes indokainál fogva helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltak kapcsán kiemelte, hogy a feleknek a tanulmányi szerződés 3-5. pontjaiban vállalt kötelezettségei azt mutatták, miszerint a szerződés célja a felperes továbbfoglalkoztatásának biztosítása volt. A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 60. §-ának (4) bekezdése értelmében a diploma megszerzéséhez a záróvizsga letétele szükséges. A másodfokú bíróság nem találta helytállónak azt az alperesi hivatkozást, hogy a tanulmányi szerződést a felek nem a diploma megszerzését vállaló tartalommal kötötték. A szerződés célja annak tartalmával megegyezően mindkét fél részéről az volt, hogy a felperes olyan szakképzettséget szerezzen, amely az általa ténylegesen betöltött munkakörben a továbbfoglalkoztatását jogszerűen lehetővé tegye.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a munkaügyi bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereseti kérelmének helyt adó határozat meghozatalát, valamint az alperesnek a költségeiben való marasztalását kérte.

Jogszabálysértést azért állított, mert megítélése szerint az első és a másodfokon eljáró bíróság a tényállást iratellenesen, illetve nem a bizonyítási eljárásban feltárt tényeknek és adatoknak megfelelően állapította meg, és ebből adódóan a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével jutott arra az álláspontra, hogy az alperes fizetési felszólítása nem jogellenes. Dr. B. L. megyei tisztifőorvosnak az alperes jogelődje vezetőjének tanúvallomásából azt emelte ki, hogy a közszolgálati jogviszony létesítésekor az alperes bizonytalan volt a vezető ápolónő munkakör vezetői munkakörnek való minősítésében, ezért a tanú először csupán egy OKJ-s felsőfokú szakmai képesítésnek minősülő képzést engedélyezett számára. V. S.-nén, a felperes felett szakmai irányítást gyakorló ÁNTSZ regionális vezető ápolónőn kívül senki nem közölte vele, hogy munkaköre betöltéséhez felsőfokú végzettségre lenne szüksége, következésképpen a bíróságok tévesen állapították meg, hogy a felek között a tanulmányi szerződés megkötésére a betöltött munkakörében való továbbfoglalkoztatása érdekében került volna sor.

Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a tanulmányi szerződés nem tette a kötelezettségévé a diplomás ápoló szakképesítés és képzettség megszerzését, csupán a tanulmányok folytatását írta elő,

annak várható időtartamaként nyolc szemesztert (négy tanév) megjelölve, és ennek a kötelezettségének sikeresen eleget is tett. Tanulmányi szerződés a tanulmányok egy részére vagy egy meghatározott időszakára is köthető, ezért a másodfokú bíróság a jogvita elbírálása során tévesen hivatkozott a felsőfoktatásról szóló törvényben foglaltakra. Dr. B. L. vallomásából az is kitűnt, hogy vezetésének ideje alatt kialakult az a gyakorlat, miszerint a tanulmányi szerződést kötő köztisztviselőknek diplomájukat a vezető mérlegelése alapján meghatározott időtartam alatt kellett bemutatniuk. Ezen gyakorlat szerint az alperesnek 2010. tavaszáig kellett volna a diploma bemutatására végső határidőt szabnia. Az idő előtt kiadott fizetési felszólítás jogellenes, amelynek hatályon kívül helyezését az eljáró bíróságok jogszabálysértően mellőzték.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Tény, hogy a felperes és az alperes nevében dr. B. L. megyei tisztifőorvos 2004. szeptember 15-én tanulmányi szerződést kötöttek. A szerződés 1. pontja szerint a felperes vállalta, hogy 2004. szeptemberében megkezdje tanulmányait a Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Kar Kaposvári Képzési Központ diplomás ápoló szakán, a 3. pontja szerint pedig, hogy a fenti tanulmányokat sikeresen elvégzi. A szerződés 5. pontjában a munkáltató arra vállalt kötelezettséget, hogy a felperest tanulmányai sikeres befejezése után a képesítésének megfelelő munkakörben alkalmazza tovább. A szerződés 12. pontjában a felperes vállalta, hogy köteles a munkáltató által a tanulmányok folytatásával összefüggésben kifizetett valamennyi költséget (beleértve a kieső munkaidőre járó illetményt is) visszatéríteni, ha neki felróható okból az előírt követelményeket nem teljesíti (tanulmányait abbahagyja, másodszori évismétlés), a szerződésben meghatározott időtartamot nem tölti le, vagy egyéb lényeges szerződésszegést követ el.

A szerződés 14. pontjában a felek kikötötték, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben az Mt.-nek a 110-115. §-ai az irányadók.

Nem vitás peradat, hogy a felperes a tanulmányi szerződés 2. pontjában megjelölt, a tanulmány várható nyolc szemeszter (négy tanév) időtartama alatt szakképzettséget igazoló főiskolai diplomát nem szerzett. A perben elfoglalt jogi álláspontja szerint diploma

megszerzésének kötelezettsége a tanulmányi szerződés alapján nem is terhelte.

A Legfelsőbb Bíróság az eljáró bíróságok álláspontjával ért egyet. A felperes a tanulmányi szerződésben megjelölt főiskolai kar diplomás ápoló szakának elvégzését vállalta, amely a mindennapi szóhasználat szerint is a szóban forgó szakon a diploma megszerzését is magában foglalja. Hasonló tárgyú ügyekben a bírói gyakorlat egységes abban, hogy a tanulmányi szerződésekben vállalt tanulmányok befejezése az adott iskolai típusnak megfelelő bizonyítvány vagy diploma megszerzését is magában foglalja (BH 2008.226.). A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 62. § (1) bekezdése szerint a felsőfokú tanulmányok befejezését igazoló oklevél kiadásának előfeltétele a sikeres záróvizsga, továbbá - ha e törvény másképpen nem rendelkezik - az előírt nyelvvizsga letétele. A tanulmányi szerződés megkötésével az alperes célja magasabb szakképzettségű köztisztviselő foglalkoztatása volt. Ezt dr. B. L. tanúvallomása is alátámasztotta, miszerint a tanulmányi szerződés megkötésekor a képesítés, a diploma megszerzése volt a cél (3.M.28/2010/10. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal utolsó bekezdés).

Ennek nem mond ellent, miszerint az alperes a közszolgálati jogviszony létesítésekor bizonytalan volt abban, hogy a felperes a városi vezető ápoló munkakört milyen végzettséggel töltheti be, annál is inkább, mert a későbbiekben Bajók Sándorné felperes által sem vitatott tanúvallomása alapján számára is egyértelművé vált, hogy a vezető munkaköre betöltéséhez felsőfokú végzettség szükséges.

Nem volt elfogadható a felperesnek az a védekezése sem, hogy az alperes a diploma megszerzésének és bemutatásának végső határideje meghatározásánál a saját gyakorlatával került ellentétbe, és idő előtt intézkedett. Az alperes első ízben az utolsó szemeszter elteltét követő több mint egy év múlva szólította fel felperest a diplomájának bemutatására (azaz valójában ezzel már egy év haladékot adott), amellyel kapcsolatban a felek között folytatott levelezés során maga a felperes jelölte meg 2009. október végét a záróvizsgájának várható letétele idejeként. Dr. B. L.-nak az a vallomása, miszerint vezetőként valószínűleg nagyobb toleranciát tanúsított volna a beosztott köztisztviselővel szemben, az érdemi döntés szempontjából jelentőséggel nem bírt, hiszen a felperes vezetői munkakört töltött be.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján a megállapított tényállás tekintetében iratellenességet nem tárt fel. Az eljáró bíróságok a bizonyítékok mérlegelése és egybevetése során okszerű következtetést vontak le arra vonatkozóan, hogy a felperes a diploma megszerzésének hiányában a tanulmányi szerződésből eredő kötelezettségét lényegesen megszegte, ezért

annak 8. pontja, valamint az Mt. 113. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az alperes által nyújtott támogatást visszafizetni tartozik, amelynekösszegszerűségét a felperes a perben nem támadta.

A fenti indokolás alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet jogszabálysértés hiányában a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárási költség viseléséről a Pp. 78. §-a alapján rendelkezett.

A 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a és a felperes számára a 73/2009.(XII.22.) IRM rendelet 7. §-a szerint biztosított munkáltatói költségkedvezményre figyelemmel a felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2011. október 12.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke,
Dr. Földényi Gyuláné s.k. előadó bíró,
Dr. Stark Marianna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírószági tisztviselő